

نارسایی کلیه:

در بدن هر فرد سالم دو کلیه وجود دارد که در طرفین ستون مهره ها و زیر دنده های تحتانی واقع شده اند به شکل لوبیا به رنگ قرمز متمایل به قهوه ای و حدوداً به اندازه مشت کوچک (12 سانتی متر و وزن حدود 150 گرم) می باشد. کلیه ها 1200 سی سی در دقیقه یا 1700 لیتر خون در روز برای تصفیه دریافت می کنند. زمانی که کلیه ها ، قادر به انجام وظایف خود نباشند و به هر علتی عملکردشان را از دست بدهند نارسایی کلیه رخ می دهد

وظایف کلیه چیست ؟

- تمیز کردن خون از مواد زائد حاصل از سوخت و ساز بدن و دفع مایعات اضافی
- کمک به تنظیم فشارخون (با تولید و رهاسازی هورمونهای مؤثر بر فشار خون)
- کمک به ساخت گلبولهای قرمز با ترشح هورمون اریتروپوئین از کلیه ها
- حفظ سلامت استخوانها با فعال سازی ویتامین D
- دفع سموم و داروها از بدن
- متعادل کردن مواد معدنی (سدیم ، پتاسیم و فسفر)
- در بدن کلیه ها پالایشگاه بدن می باشند که تمام ساعات شبانه روز ، بدون وقفه و منظم در حال کار کردن می باشند و چندین بار تمامی خون موجود در بدن از این دو عضو کوچک عبور کرده تا از مواد زائد پاک شود.

انواع نارسایی کلیه:

- نارسایی حاد
- نارسایی مزمن

نارسایی حاد کلیه چیست ؟ از دست دادن ناگهانی عملکرد کلیه که از چند ساعت تا چند روز می باشد، این حالت موقتی بوده و اغلب کلیه ها به عملکرد طبیعی و یا نزدیک به آن برمی گردد

علل نارسایی حاد کلیه چیست ؟

- ✓ کاهش خون رسانی به کلیه ها : کم آبی شدید ناشی اسهال ، خونریزی ، سوختگی یا افت فشار خون
- ✓ عفونت شدید ،
- ✓ بیماری جدی یا بعد از عمل جراحی مهم
- ✓ انسداد ناگهانی مسیر ادرار ، سنگهای کلیه شایع ترین علت انسداد میباشد

- ✓ دلایل دیگر : مارگزیدگی ، تب شالیزار ، حاملگی ، بیماریهای خاص کلیوی ، عوارض بعضی داروها (مسکن های غیر استروئیدی ، جنتامایسین ، معجون های خاص گیاهی و مسمومیت های دارویی و سموم)

علائم نارسایی حاد کلیه چیست ؟

نوع علائم و شدت آن ها در هر بیمار متفاوت است این علائم عبارتند از:

- علائم ناشی از شرایط زمینه ای (اسهال ، خونریزی ، تب ولرز و ...) که موجب نارسایی کلیوی می شوند
- کاهش حجم ادرار (حجم ادرار ممکن است در معدودی از بیماران در حد طبیعی باقی بماند)
- تورم زانوها یا پاها و افزایش وزن ناشی از احتباس (جمع شدن مایعات.)
- بی اشتها ، تهوع ، استفراغ ، سسکه ، ضعف ، سستی و بی حالی تنگی نفس ، درد قفسه سینه ، کاهش سطح هوشیاری ، تشنج و بی نظمی ضربان قلب

تشخیص : براساس علائم و نشانه های بیمار ، آزمایشات خون و سونوگرافی می باشد

درمان : ابتدا بایستی علت بوجود آورنده را درمان کرد ، مثال اگر علت خونریزی بوده ، خون از دست رفته را جبران نمود در این صورت در مدت چند هفته عملکرد کلیه ها بر می گردد

در این فاصله باید شخص از دیالیز برای پاکسازی خون استفاده کند. اگر علت بوجود آورنده قابل کنترل و درمان فوری امکان پذیر باشد احتمال بهبودی کامل وجود دارد در غیر اینصورت می تواند منجر به نارسایی مزمن کلیه شود

نارسایی مزمن کلیه CRF :

آسیب کلیه ها در اثر بیماری دیابت ، فشارخون و سایر عوامل می باشد. این آسیب پیشرونده و غیرقابل برگشت بوده و کلیه ها دیگر قادر به حفظ سلامتی فرد به دلیل عدم توانایی در انجام وظایف خود ، نمی باشند.

علل نارسایی مزمن کلیه :

- بیماری قند یا دیابت ، رایج ترین علت ، مسئول 35 تا 40 درصد موارد بوده تقریباً 1 نفر از هر 3 بیمار دیابتی در خطر ابتلا به نارسایی مزمن کلیه می باشد
- فشارخون بالا مسئول 30 درصد موارد
- التهاب و آسیب کلیه ها (گلوMERONFRIT . بیماریهای ارثی کلیه کلیه پلی کیستیک)
- سایر عوامل : مسن شدن کلیه ها ، انسدادجریان ادرار (سنگ ، بزرگ شدن پروستات) ، اثرات سوء برخی داروها ، سموم و عفونت کلیه

علائم نارسایی مزمن کلیه : بیماری کلیه معمولاً بی سرو صدا پیشرفت می کند اگر نمره کار کلیه ها ی سالم 100 باشد تا زمانی که 75 درصد آن از بین نرود بدن علامت دار نمی شود ، زمانی که این نمره به زیر 25 درصد برسد علائم زیر بروز می کند :

تهوع ، استفراغ و اسهال ، بی اشتها ، ضعف، سستی و

کاهش وزن . کاهش حجم ادرار یا نبود ادرار

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی خراسان شمالی

مرکز آموزشی، پژوهشی و درمانی امام علی (ع) شهرستان بجنورد

نارسایی کلیه

تهیه کننده:

فاطمه گلستانی

سوپروایزر آموزش سلامت

اردیبهشت سال 1400

درمان:

- اصل درمان ، کاهش سرعت پیشرفت نارسایی کلیه و درمان عوارض بیماری می باشد که باید تحت نظر نفرولوژیست انجام شود
- کنترل فشارخون ، محدودیت مصرف نمک و پروتئین ، ورزش منظم ،
  - کنترل قندخون ،
  - اصلاح اختلالات پتاسیم ، کلسیم و فسفر ،
  - اصلاح کم خونی ،
  - دیالیز ، پیوند کلیه

بیمارستان امام علی (ع)

بجنورد، خیابان شهریار، مقابل دانشگاه آزاد

در صورت هر گونه سوال می توانید در ساعات اداری با شماره

تلفنهای زیر تماس بگیرید:

تلفن: 05832297010-12

09154415446

جهت دریافت این فایل آموزشی به سایت بیمارستان به آدرس زیر

مراجعه کنید:

WWW.NKUMS.ac.ir

ورم صورت ، پا ، اطراف چشم خصوصا در صبح
فشار خون بالا ، خصوصا اگر شدید ، کنترل نشده باشد یا در
جوانان دیده شود
رنگ پریدگی ، کم خونی
تکرر ادرار خصوصا در شب
بی حالی ، نداشتن تمرکز و گیجی
خارش ، گرفتگی عضلات و بی قراری
درد سوزشی کف پاها . پاهای بی قرار
سر درد
کاهش قدرت جنسی در مردان و اختلالات قاعدگی در زنان
تشنج و کما افت هوشیاری

چه کسانی بیشتر دچار نارسایی مزمن کلیه می شوند:

هر فردی در هر سنی ممکن است دچار بیماری نارسایی مزمن کلیه شود ولی در بعضی شرایط و موارد احتمال آن بیشتر است که عبارتند از:

- دیابت
- فشارخون بالا
- عفونتهای ادراری
- سنگ کلیه
- تورم کلیه . گلودرد و نوبل گلودرد ، تب یا سرماخوردگی
- سابقه نارسایی حاد کلیه
- وابستگان نزدیک افراد مبتلابه بیماریهای ارثی کلیه (کلیه پلی کیستیک)
- مصرف داروهای خاص مثل مسکن های ضد التهاب (ایبوپروفن ، دیکلوفناک سدیم و) ...
- سالمندی و کهولت سن
- بیماریهای سیستمی مانند بیماریهای روماتیسمی ، بیماری لوپوس

افراد در معرض خطر ابتلا به بیماری نارسایی مزمن کلیه باید چه اقدامی انجام دهند ؟

اندازه گیری و کنترل مرتب فشارخون
بررسی وجود پروتئین در ادرار : به طور عادی پروتئین در ادرار دفع نمی شود بنابراین وجود مقادیر کم آلبومین در ادرار نشانه نارسایی مزمن کلیه است
بررسی کراتینین خون : در صورت کاهش عملکرد کلیه ها سطح کراتینین خون افزایش می یابد
(کراتینین از سوخت و ساز پروتئین بوجود می آید)